

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 29/L. Poštni predal št. 345. Račun pošte hranilnice v Ljubljani št. 15.393

Ljubljana, 12. julija 1934

Naročnina za četr let 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarja

Štev. 28. Leto VI

„Kizmet“, „Fox Movietone novosti“ itd.

»Družinski tednik« se že od samega začetka med vsemi časniki v Sloveniji najboljše in najzdravnejše bavi s filmom. Toda to ima dostikrat tudi svoje neprijetne strani. Ljudje se le prepogosto obračajo na nas z raznimi vprašanji, ki je nanje težko odgovorjati. Tako nas izprašujejo o monopolu ljubljanskih kinov. Ne morejo razumeti, zakaj ta ali oni film vzlic najboljši kritiki v drugih državah ni prišel v Ljubljano. Vprašujejo nas, zakaj igrajo neke filme, čeprav so stari ko zemlja, itd., itd. Nismo na to odgovorjali, ker smo mislili, da se bo kdaj obrnilo na bolje. Pa se ni.

Za ilustracijo prinašamo danes nekaj vrstic o kinu »Ljubljanski dvor«. V ta kino ljudje danes spet bolj zahajajo kakor poprej, ker so se sedeži pocenili, za dražje kine pa ne zmorejo denarja, kakor so ga pred dvema ali tremi leti. Zadnjič sem stopil tudi jaz v kino »Dvor«.

Bilo je v nedeljo. Luči so ugasnile in pred nami se je začel odvijati že dokaj star kulturni film. Pokazal nam je Dubrovnik. A kakšen! Deževalo je kakor za stavo — pa ne v Dubrovniku, temveč na celuloidu — in film je drgetal ko Metuzalemove roke na smrtni postelji. Star je bil, siromak, kako ne bi drgetal! Slaba reklama za tujski promet!

Nu, ker sem nepopravljiv optimist, sem čakal, da se pokaže kaj boljšega. Tedaj zamigljala naslov: Fox Movietone novosti, in naš stari znanec izpregovoril: »Prikazujemo vam najnovije dogodjaje iz svih delova sveta u reči i slici. Faks muviton novosti.« In potem beremo naslove: »Maccon na krsnom putovanju« (Prvi polet ameriškega zračnega velikana), »Ukoroče Amerika okuštati slasti alkohola« (Američani veselo čakajo prve pošiljke alkohola iz Evrope, ker bo v kratkem konec prohibicije). Ali veste, da je od tedaj, ko je Amerika postala »mokrac«, preteklo že dobrega pol leta in še več, in da so ta film napravili še mnogo prej?

Na platnu se prikaže drugi naslov: »Glasnici božiča več su na pomolu«. Slika nam pokaže deco, kako si v navdušenjem ogleduje igračke za prihodnji božič, za preteklega ali pa za predlanskega.

Žurnal je star. Sami veste, da predvajanje mesec dni starih žurnalov — nu, pa navzimo še en mesec — da torej predvajanje več ko dva meseca starih žurnalov pač nikogar več ne zanima, ker je aktualnost že zdavnaj vrag vzela.

Potrpel sem in počakal, da je zamigljal drugi film. Tudi ta ni bil mlad. »Kizmet« mu je ime. Tudi ta film trepetal, tudi v njem dežuje z jasnega, ljudje pa govore kakor iz sodov. Prisegel bi, da so ga igrali že po vseh, tudi najzgodnejših kinih v Jugoslaviji. Toda bržčas ima zato drugo, nepoplačljivo vrlino: poceni je. Več ljudi je vstalo sredi predstave. Zadosti jim je bilo za tisti dan filmske dobrote.

Ko sem odhajal iz kina, sem se zamislil. Spomnil sem se Gustava Fröhlicha, kako pojasnjuje besedo »kizmet«. Kizmet je orientalskega izvira in pomeni usodo. Orientalec je človek, ki ne misli na bodočnost. Bujno domišljijo ima in veruje v kizmet...

Meni se zdi ta beseda čudovita. Spomnil sem se, kako je bil »Dvor« njega dni lep in eleganten kino: najlepše filmske premiere, v njem in užival dela največjih filmskih umetnikov. Izbrano predstavo je bilo v »Dvoru« »Kizmet«. Star med brati devet mesecev, te kar zasklepe v ušesih besede: »najnoviji dogodjaji... In potem drama, ki je takisto že zdavnaj zaslužila večni pokoj.

Vidite, to je kizmet. Kizmet kina, kizmet žurnala, kizmet filma in kizmet filmskega občinstva. Ni dolgo, kar sem bil v

Rodbinska drama v Lincu

Krvoscamlno nagnenje očeta-pijanca do hčere. — Pekel nemoralnega družinskega življenja. — „Ali oče, ali jaz!“ — Obupen korak Elfridinega prijatelja

V Lincu so pretekli teden našli ustrelnega učitelja Franca Mikescha. Ze drugi dan so na Dunaju aretirali osumljenega študenta Riharda Deinhammerja in zasliali njegovo prijateljico, učiteljevo hčer Elfrido. Oba sta umor priznala. In tedaj je prišlo na dan, da je živela Elfrida doma v strašnih razmerah: njen oče je bil vdan pijači, razen tega je pa svojo hčer neprestano zalezoval s krvosramnimi nameni.

Vsakomur, celo izkušenemu kriminalistu, je bilo nepojmljivo, ko je gledal študenta Riharda Deinhammerja pri zasliski: pač nihče si ne bi bil mislil, da je ta simpatični mladenič zahrbtn morilec...

Ni bilo lahko pripraviti študenta k priznanju. Cele štiri ure je trajal v njem duševni boj. Potem je pa nenadoma udarilo iz njega in malone gladko, ne da bi mu bilo treba zadajati vprašanja, je popisal strašne podrobnosti o pripravah in izvedbah svojega dejanja ter o okoliščinah, ki so ga k temu pripravile.

»Frida in jaz,« je začel pripovedovati, »sva bila prijatelja še iz otroških let. Takrat se sicer nisem dosti zanimal za njo. Pravo prijateljstvo sva sklenila šele mnogo let pozneje. Lani o veliki noči sem po daljšem času čisto slučajno srečal Frido v Lincu. Pozneje sva se še večkrat dobila. Tudi dopisovala sva si.

Toda Fridina pisma so bila zmeraj polna tožb in obupa. Zmeraj iznova mi je v njih tožila o svoji nesreči, zmeraj iznova mi je pisala, da ne more več strpeti doma. Toda pravega vzroka, zakaj ji ni več obstanka, mi ni nikoli priznala. Šele dosti pozneje sem izvedel, da je bila na milost in nemilost v oblasti brezobzirnega pohotneža. Ta pohotnež je bil — njen lastni oče, mož, ki sem ga ustrelil...

Frida mi je v svojih pismih tudi večkrat namignila, da pojde prostovoljno v smrt. Nekaj mi je govorilo, da si bo dekle res nekega dne iz obupa samo vzelo življenje. Da jo tega obvarujem, sem najprej poskrbel, da jo je vzela v varstvo njena teta, ki stanuje v Lincu. Pozneje sem jo spravil k njenim znancom v Gradec. Toda Frida se je od onod spet vrnila domov. Oče ji je namreč neprestano pisal grozila pisma in dosegel z njimi tolikšen vpliv na dekle, da se je iz strahu pred njim vrnila. Zaradi tega sem ji večkrat delal očitke. Toda Frida je ostala doma in stara pesem se je začela iznova. Spet sem dobival od nje pisma, da živi v strašnih razmerah. Odgovoril sem ji, da tudi sam ne morem več tega prenašati in da je treba takšnemu stanju napraviti energičen konec.

Toda pri tem nisem nikdar imel v mislih česa nezakonitega, saj takrat še slutil nisem, kaj je prav za prav morala nesrečna Frida prestajati pri svojem očetu.

Dogovorila sva se za sestanek 14. maja, torej pred kakimi šestimi tedni, sem jo obiskal v Lincu. Najin sestanek je bil žalosten. Toliko časa sem silil vanjo, da mi je naposled priznala, da jo njen oče neprestano zalezuje, da preži na vsak

njen korak in da nima toliko moči, da bi zapustila očetovo hišo.

Priznala mi je tudi, da jo je oče že večkrat skušal posiliti in ji strgal spodnjo obleko s telesa, vendar se ji je vselej posrečilo, da se je v poslednjem trenutku rešila.

Dekle je zelo bolešno in bolno na pljučih. Zato je razumljivo, da je bilo popolnoma strto. Med solzami mi je rekla:

»Ljubi Rihard, tega ne vzdržim več. Če se kmalu ne obrne, bo nesreča!«

Dekletova razkritja so me globoko pretresla. Cele ure sva sedela nemo drug zraven drugega, naposled sva se pa sporazumela, da je treba najti kak izhod. Našla ga je Frida. Predlagala mi je, naj si priskrbim strup. Trdno se je odločila, da bo svojega očeta zastrepila in se ga tako za vselej odkrižala.

Obljubil sem nesrečnemu dekletu, da ji bom kupil strup. Še na postaji, ko sem že stopal v vagon, me je zaklinjala, da ga zanesljivo prinesem s seboj.

Ko sem se vrnil na Dunaj, sem res popraševal po raznih strupih, vendar sem se bal, da ne bi kdo kaj zasumil, in zato sem ta načrt opustil. Pisal sem Elfridi, da na tak način ne gre, češ, da ne morem nikjer dobiti primernega strupa.

Najino dopisovanje se je potem nadaljevalo. Pred kakim tednom sem spet dobil od Elfride silno obupno pismo, v katerem me je za božjo voljo prosila, naj zanesljivo pridem za Petra in Pavla v Linc. Sporočila mi je tudi, da je flaspoti očetu blinila nevarno pljučno bolelost, da bi laže prišla iz hiše. Nameravala se je peljati na zdravljenje v Traunkirchen, da bo vsaj nekaj dni varna pred očetovim nasiljem. Toda oče jo je izpregledal in jo prisilil, da ostane doma.

V tem pismu me je vsa obupana vnovič prosila, da ji najdem kakšen strup, ali pa da prinesem s seboj drugo orožje, da ubije očeta. Pisala je, da ji je dal pravcat ultimatum, da se mu vda, češ da bo drugače ubil njo ali pa sebe.

Pod vtisom tega pretresljivega pisma sem si še tisti dan kupil revolver. Dobro sem vse premislil in se trdno odločil, da izpolnim Fridino prošnjo.

Na pismo nisem odgovoril. Neprestano sem jemal revolver v roko in ga s čudnimi občutki ogledoval. Tiste ure pred odhodom so bile strašne. Pretekli četrtki sem že kmalu po polnoči odšel z doma in se z nočnim vlakom o pol treh zjutraj odpeljal v Linc. Tam sem si najel v hotelu sobo, zjutraj ob devetih sem pa odšel pred glavno pošto, kjer sva se dogovorila z Elfrido za sestanek. Deklica je bila strašno razburjena in vsa iz sebe. Trdno je bila odločena, da je treba še tisti dan nekaj ukreniti. Tako sva prečevala v vseh podrobnostih najin morilski načrt. Frida mi je med ihtenjem izjavila, da mora očeta ustreliti, drugače ji ne kaže drugega, kakor da si sama vzame življenje. Odgovoril sem ji: »Če je tako, potem je vsekako bolje, da lopova ustrelimo!« V mislih sem imel očeta nesrečnega dekleta.

Elfrida je bila trdno odločena, da sama ustrelji očeta. Stisnil sem ji revolver v roko. Nekajkrat je pokušala pritisniti na petelina, toda v razburjenju je ravnala z orožjem tako nespretno, da je sama izpovedala, da ga ne bo mogla ustreliti. Takrat sem sklenil, da sam izvršim to strašno dejanje.

Dogovorila sva se, da ga bom ubil drugi dan, na praznik Petra in Pavla.

Pogovorila sva se s Frido o vseh podrobnostih, zmenila se, kje ga bom počakal, zaradi varnosti mi je pa Elfrida dala par očetovih čevljev, da me ne bi odtisi mojih čevljev izdali.

Drugo jutro sem poravnal račun v hotelu in odšel ob osmih na dogovorjeno mesto za gostim grmovjem ter tam čakal do pol desetih dopoldne. Na tistem kraju namreč pot napravi ovinek. Revolver sem imel v roki, pripravljen na strel, in čakal sklonjen za grmom. Ko je kmalu po pol desetih prišel mimo učitelj Mikesch z Elfrido, sem dvakrat ustrelil vanj. Mislim, da sem ga zadel v leve prsi. Fridin oče se je zgrudil na tla in slišal sem, kako je zavpil: »Frida, Frida, to je Deinhammer!« Toda potem je spet vstal in se opotekel nekaj korakov nazaj, jaz sem pa tedaj planil iz grmovja in iz največje bližine sprožil še tretji strel vanj. Z Elfrido nisem vse te strašne trenutke izpregovoril niti besede. Ne vem niti, ali je bila priča mojega dejanja, ali je pa že po prvem strelu zbežala.

Ko je Mikesch mrtev omahnil na tla, sem se pognal v blazen beg, kakor bi bile vse furije za menoj. Medpotoma sem sezul Mikescheve čevlje in si obul svoje lastne, potem sem pa vrgel revolver v jarek in naglo odšel proti mestu. Kaj sem počel do odhoda vlaka, nič več ne vem.

S popoldanskim vlakom sem se odpeljal in prispel okoli devetih zvečer na Dunaj. Najprej sem šel v stanovanje svoje sestre, toda bilo je zaklenjeno. Tako sem begal po dunajskih ulicah in sem se šele malo pred polnočjo odločil, da se vrnem v študentski dom, kjer sem stanoval. Vedel sem, da je moje svobode konec...

S temi besedami je končal Deinhammer svojo izpoved. S temi besedami so je končal tudi zapisnik groznega dejanja.

Deinhammer se je olajšano oddahnil, ko mu je policijski uradnik, ki ga je zaslusal, predložil zapisnik v podpis. Potem se je ves strž zrušil na stol. Dva kriminalna uradnika sta ga morala prijeti pod pazduho, da sta ga spravila nazaj v celico.

Po zaslišbi morilca so poklicali k zaslišanju še Elfrido Mikeschevo. Pokazalo se je, da se njuni izpovedi v glavnem krijeta. Elfrida je sicer hotela izprva prevzeti vso krivdo nase, ko so ji pa povedali, da je Deinhammer že vse priznal, je tudi ona med ihtenjem potrdila točnost njegovih navedb in preklinjala svojega očeta.

»Samo on je kriv najine nesreče. Nisem mogla več prenašati, nisem mogla več gledati, kako ravna s menoj...«

Rihard Deinhammer je študiral pravo na dunajski univerzi in je bil vpisan v šesti semester. Bil je marljiv in vreden študent. Vsa tri leta ni zamudil niti enega predavanja. Njegov oče je nezaposlen pomožni delavec in mora rediti deset otrok. Ko je bil Rihard še doma, se je moral učiti pri sveci. Pozneje je dobil štipendijo in se je tako prerinil naprej.

Umorjenemu učitelju je bilo 45 let. Razen vdove zapuščila še dva sinova in bolešno 19letno Elfrido. Hči je izpovedala, da očeta samo zato ni naznanila, ker bi izgubil službo, otroci pa svojega rednika. Mikesch se je že pred leti vdal pijači; o žalostnih družinskih razmerah pri njem ni vedela samo njegova bližnja okolica, temveč tudi oblastva.

nekem kinu na deželi. Ali mi verjamete, da sem videl čisto drugačen program, kakor ga »predvajajo« v slovenski metropoli, sredi bele Ljubljane?

Kaj hočete: kizmet... Haka

„Moric madagaskarski“, vzornik sleparja Aleksandra Stavijskega

Madagaskarski cesar Moric — Stavijskega vzornik kot poljski general v sibirskem pregnanstvu Morilee svojega dobrotnika — Beg z milijoni ruskega državnega denarja — Podkupovanje francoskih ministrov — Lažni sin madagaskarske cesarice — Smrt v obrambi »prestola«

Človek bi menil, da so šele v moderni prosvetljeni dobi na stečaj odprta vrata goljufom in sleparjem, ki s pretkanostjo zaslepijo cele narode, zableste ko zvezde, se povzpno do najvišjih položajev, dokler jih nekdo po naključju ne razkrinka in ne pokaže človeštvu njihovega lopovskega obraza.

Takšen je bil Ivar Kreuger, takšen Aleksander Stavijsky. Toda že v prejšnjih stoletjih so živeli sleparji, ki so se popeli celo na prestole.

Pred kakšnimi 150 leti so zapisali zgodovinarji, da je bil največji slepar taktične dobe neki madžarski laži-grof Moric Aladar Benjovskij.

Zdi se, da ne prihaja z vzhoda samo aluč, temveč tudi sleparji...

Stavijsky je prišel na Francosko iz Budimpešte, prav tako po velikih avinkih tudi njegov vzornik Moric Benjovskij. Oba sta prišla v Pariz in obema se je tam posrečilo priti v najtesnejši stik z najvišjimi in odločujočimi osebnostmi, ki so jima utrlje pot v salone najslavnejših in najlepših žen. Pa še nekaj ji veže. Stavijsky je sanjaril, kako si bo nekega dne osvojil Guyano in kako si bo posadil na glavo vladarsko krono. »Grof« Benjovskij je celo za kratko dobo uresničil svoj sen in postal pravi cesar na Madagaskarju.

Moric Benjovskij je bil pustolovec že od mladih nog. S štirinajstimi leti je ohromel na levo nogo, ker ga je zadela sovražnikova krogla v koleno. Odpravil se je z Madžarske na Poljsko, kjer so se Poljaki na nož borili z ruskimi vpadniki. Stopil je v poljske borbene vrste in se tako zelo odlikoval, da so ga imenovali za generala. Rusi so ga vjeli. Spajdašil se je z zarotniki proti carici Katarini, a jo je skupil: poslali so ga na Kamčatko v pregnanstvo. To je bil smrtni udarec za mladega človeka, ki je kar tako meni nič tebi nič postal general in ki bi ga bila sicer čakala lepa in slavna bodočnost. Pregnanci na Kamčatki so morali doviti hermeline in bele lisice ter oddajati dragocene kože ruskim oblastvom. Morica je to delo seveda dolgočasilo, zlasti ker ni imel nobenih korist od lova. Hrana pregnancev je bila nezadostna in slaba. Moric se je pa znal povsod prikupiti; posrečilo se mu je pridobiti si zaupanje ruskega guvernerja. Guvernerju se je milo storilo, ko je videl, da mladi general — na oko zelo pošten in sposoben človek — toliko trpi. Vzel ga je k sebi za učitelja svoje dece. Guverner je imel tudi že odraslo hčerko Anastazijo.

Tej Anastaziji je sklenil Moric posvetiti vso svojo pozornost. In res se je zagledala vanj. Čez ušesa se je zaljubila v generala-pregnancea in prigovarjala svojemu očetu — guvernerju — naj skuša doseči pomilostitev nesrečnega grofa, ki ga je stari dobričina med tem že imenoval za svojega tajnika.

Kot guvernerjev tajnik ni bil več pod vojaškim nadzorstvom, temveč je že sam nadziral javna dela in ujetnike.

Dogovoril se je z nekaj tovariši in neke noči ubil starega guvernerja, ukradel državno blagajno, zaplenil neko trgovsko ladjo, ki je bila zasedana v luki, zvrhoma naložil vse ladijske prostore z dragoceno kožuhovino in neovirano odplul. Po dolgem križarjenju po kitajskih vodah je pristal v Macouju in prodal kožuhovino. Izkupiček je bil ogromen, a zvit Moric ga je razdelil med svoje pomagače in jih s tem tako preslepil, da so ga pozabili vprašati, kaj ima v težkem zaboji, ki ga je prinesel z guvernerjevega dvorca na ladjo. V tem zaboji je bila vsa gotovina državne blagajne, ki jo je upravljal guverner; in ni je bilo malo — poldrugi milijon rubljev!

Moric se je s svojim plenom vkrcal na drugo ladjo in odplul v Evropo.

V Parizu se je nenadoma pojavil bogati »grof in general Moric Aladar Benjovskij« — in si na mah osvojil pariško aristokracijo. Z zlatom ni skoparil, ker je vedel, da mu to lahko samo koristi. Ministri so tudi takrat bili samo ljudje z odprtim srcem in z odprto roko za denar kakor današnji dan in tako mu jih ni bilo težko podkupiti. Imel je že vnaprej zasnovan načrt. Ministri so ga predstavili aigullonskemu vojvodi, ki ga je čez čas imenoval za polkovnika ter mu poveril organizacijo francoske kolonije na otoku Madagaskarju. Prešerne volje se je odpravil Moric na pot.

Niti v sanjah ni mislil na svojo nalogo. Neko črno, klepetavo starko, ki je svojčas služila kot dojlja na dvoru madagaskarskega cesarja, je podkupil, da je pripovedovala povsod okrog, da je spoznala v prišlecu sina priljubljene, že zdavnaj mrtve vladarice.

Pred domačimi odličniki je stakla to celo s prisego potrdila. Izjavila je, da je morala pokojna cesarica skriti otroka, ker ga je spočela z nekim belcem. Grofa Morica Benjovskega, cesaričnega sina, pa točno pozna po znamenjih na telesu.

Domačini so bili navdušeni. Ponižno so prosili Morica, naj osreči narod in zasede prestol svojih slavnih prednikov.

Seveda jim ni mogel, poleg vse svoje »skromnosti«, odbiti ponižne in iskrene prošnje: pristal je,

da ga proglašajo za kralja.

Toda njegovo kraljevanje ni trajalo dolgo. Francozi so poslali veliko bojno ladjo na Madagaskar in namerili topove na mesto. Tedaj je Moric izginil. Posrečilo se mu je, da se je na neki ladji prepeljal spet v Evropo. Toda ni šel več

na Francosko, kajti Francozi so se mu zamerili, ker so tako »neplemenito« ravnali z njim; potomec slavnih madagaskarskih cesarjev. Obrnil se je v Avstrijo, kjer je hotel pridobiti cesarja Jožefa II. zase. Pomoči in zaščite je bil bogme potreben, ker je pogнал že vse svoje milijone, a brez denarja se ni mogel vrniti na svoj tako spretno pridobljeni prestol. Avstrijske ministre in cesarja je prepričeval, da ima neoporečne nasledstvene pravice na madagaskarski prestol. Toda cesar Jožef II. se ni prav nič zmenil za svojega vladarskega tovariša in mu ni hotel posoditi niti vinarja za vrnitev na prestol. Razočaran je odšel v Ameriko.

Američani so bili takrat prav takšni kakor današnje dni. Vse, kar diši po plemstvu in kroni, imajo strašno v časteh.

Moric je res našel bedake, ki so mu opremili ladjo in ga za povratek na prestol založili z zlatimi dolarji.

Lepega dne se je pojavil pregnani cesar spet v »svoji« prestolnici. Tisoči domačinov so ga navdušeno pozdravljali in mu zatrjevali svojo zvestobo. Spet je postal cesar »svojim« podložnikom.

Toda usoda mu ni bila preveč mila. Spet se je v luki prikazala francoska bojna ladja, toda tokrat se je cesar na čelu »svojih« podanikov postavil junaško v bran nadležnim Francozom.

V tem boju je slavno padel za čast »svojega« prestola. Prvi strel s francoske bojne ladje ga je zadel naravnost v srce. Njegovi zvesti so se razbežali na vse vetrove. Francozi so se izkrcali na otoku in zasedli važne postojanke.

Tako je končal človek, ki se je znal povzpeli na cesarski prestol, čeprav mu še danes živ krst ne ve imena in ne pozna matere ne očeta.

Smrt rdečelase Bonnie...

... Barkerjeve, gangstrke, ki je v družbi svojega ljubčka iz avtomobila postreljala s strojnico dvanajst ljudi

New York, julija.

Nedavno se je arkadski policiji posrečilo ubiti dva skrajno nevarna zločince, Clyda Burroughsa in njegovo ljubico Bonnie Barkerjevo.

Odkar so zaprli Ala Capona in ukinili prohibicijo, se je v ameriškem podzemlju marsikaj spremenilo. Elegantni gangstri, ki so si v »dobrih časih« zaslužili s tajno prodajo in tihotapstvom alkoholnih pijač ogromne vsote denarja, so prišli ob evetoto »obrte«. Zdej, ko so porabili svoje naložene glavnice, so si morali poiskati zaslužka kjerkoli, kajti živeti morajo »stanu primerno« in zadovoljiti sleherni muhavost svojih razvajenih ljubic. Samokresov in drugega orožja so bili vajeni že od prej, torej je bilo najpreprostejše, da so predsedali na pravo pravcato razbojništvo.

Njihove žene in ljubice so morale tudi ubrati drugo pot. Za orgije v razkošnih barih jim ni neslo več. Postavile so se tesno ob boki svojih mož in se navadile zadeti s samokresi točno v črno in ravnati s svinčnimi kosami — strojnimi puškami.

Prej so bili gangstri strogo organizirani. Zdej opravljajo svoje »posle« na lastno pest. Kjerkoli dirjajo njihovi avtomobili, povsod so za njimi krvavi sledovi: ranjeni in ubiti stražniki.

Dillingerju, o katerem so toliko govorili in pisali, so pravili »javni sovražnik številka 1«, a tudi Clyde Burroughs, »teksaški žvečkač«, bi se takega priimka ne sramoval. Vse pozna Dillingerja zaradi neštetihi umorov; toda on je kavalir in opozori neprijatelja zmerom s posebnim znakom, dočim ubija Clyde Burroughs iz zasede. Ta razbojnik ni bil samo navadni ubijalec, bil je zverinski morilec

brez vesti. Bonnie Barkerjeva, ki je bila na vsakem zločinskem pohodu verna spremljevalka svojega ljubčka, ni bila nič boljša od njega. Z največjo hladnokrvnostjo je namerila cev strojne puške na »sovražnike« in jih pokosila s svinčenkami.

Clyde Burroughs je pričel že s šestnajstimi leti svojo »obrte«. Spočetka je bil specialist za tatvine avtomobilov. Njegova stara mati, poštena ženica, ki je prodala

Speča lepota

Čikago, konec junija.

Gospodična Patricia Magair, ki jo pozna vsa Amerika pod imenom »speča lepota«, se je zdej po 28 mesecih trdnega in nepremičnega spanja malo premeknila.

Dvignila je roko in za spoznanje odprla trepalnice. Deklica je zbolela že v februarju leta 1932. In je ostala vse do zdej trd oreh zdravnikom-učenjakom, ki je na noben način niso mogli zdraviti.

Prvi znaki njene bolezni so se pokazali že v januarju leta 1932., ko je zaspala v električni cestni železnici. Sprevednik jo je komaj zbudil na končni postaji. Taki primeri so se vrstili drug za drugim, dokler ni slednjič zaspala tako trdno, da se 28 mesecev ni niti za hip prebudila.

Vsi poskusi zdravljenja so se izjalovili. Največ uspeha so dosegli z umetno mrzlico s pomočjo električnega toka. Takrat so postajali njeni telesni refleksi skoraj normalni. Reagirala je na okus in zvok. Črte na njenem obrazu so izdajale zadovoljstvo, kadar je v takem stanju igral radio. Kljub vsemu se je 28letna Patricia med boleznijo zredila — in postala še lepša...

jala bencin, je mnogokrat vsa objokana rotala sodnike, naj ji izprijenega sina ne kaznujejo. Ko je bilo Clyde devetnajst let, se je spajdašil z nekim pravim zločincem in postal njegov družabnik. Nekega večera je Clyde v družbi svojega družabnika opazil v kavarni rdečelaso natakario, ki je kazala komaj 15 let; deklica je bilo nenavadno. Pogled ji je bil srep, drža odločna in samozavestna.

Bonnie Barker je bila na svetu sama. Le s težavo se je rinila skozi življenje. Pač je imela prej ljubčka, zločince, ki ga je policija zaprla. Od njega se je naučila vsega, kar ji je bilo za tako nevarno »obrte« potrebno.

Clyde Burroughs in Rois Hamilton sta deklico odvedla seboj. Vsi trije so se strnili v eno zločinsko celoto, ki je uspešno kljubovala policiji. Bonnie ni bila zaljubljena niti v tega, niti v onega, pač pa je živela z obema, ker ji je tako ugajalo.

Vsi trije so se preživljali s tatvinami avtomobilov, z vlemi in nočnimi napadi, vendar si niso priborili kdo ve kakšne slave. Lepega dne so pa nekoga ubili. Vsi trije so vlomili v neko trgovino, ubili lastnika in pokradli vse, kar ni bilo pribito. To je bilo v nekem majhnem mestu v Texasu. Nekaj dni kasneje je ubil Burroughs na nekem plesišču mestnega šerifa. Ti junaštvi sta pomaknili navadne tatove v vrsto nevarnih razbojnikov.

Tako je ta trojica kmalu strahovala ves Texas. Vozili so se križem kražem po državi v velikem avtomobilu, ki je bil pravzaprav ogromno skladišče streliva. Bonnie Barkerjeva je sedela za strojno puško in kadila velike črne cigare. Nikoli ni zgrešila cilja. Clyde se je široko ustil, da je ubil sedem stražnikov, toda obtožnica mu jih prisoja dvanajst. Kljub svojemu krvavemu poslu so bili divji na fotografiranje. Bonnie Barkerjeva je bila na tem polju umetnica.

Jasno je bilo, da se ne bodo mogli zmerom izmuzniti policiji, ki jih je zasledovala. Letos v januarju so prijeli Roisa Hamiltona. Clyde in Bonnie nista zapustila svojega prijatelja v nesreči. Smelo sta vdrli v kaznilnico in ga srečno rešila. Seveda so prečeli na to vsi trije pričeli iznova svoje zločine. Toda Hamilton se je bil v zaporu izpremenil. Postal je ljubosumen in izdal policiji skrivališče svojih dveh zaveznikov.

Že čez nekaj dni sta se vlovila Clyde in Bonnie v nastavljeno past pri Arkadiji. Gozdar Frank Halmer, najboljši strelec, se je pridružil policiji. Ko so skriti stražniki zagledali avtomobil, je Halmer pomeril. Kasneje je izjavil, da ga je prav za prav sram, da je streljal na žesko, toda storil je to zaradi tega, da reši državo nevarnih zločincev.

Njegov dobro merjeni strel ni zgrešil cilja. Hkratu so pričeli stražniki streljati s strojnimi puškami in krogle so dobesedno preluknjale Clyda in Bonnie. Tovariš, ki sta ga rešila iz zapore, se jima je grdo zahvalil za njuno zvestobo.

Trupli ubitih razbojnikov so javno razstavili na mrtvaškem odru in ljudstvo jih je prihajalo v trumah gledat. Bonnie je imela na stegnu vtetovirani dve srci, spojeni s puščico. Pokopali so vsakega na drugem pokopališču.

V času svojega spanja je obolela za vnetjem pljuč in srečno ozdravela. Tudi operirali so jo z uspehom.

Ta primer »spalne bolezni« zanima vse zdravniške kapacitete, ki stalno obiskujejo »spečo lepoto«.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vršni vse bančne poste najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, DeD. Dienst; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksenburg: št. 5967, Luxemburg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Starejši postajamo kakor naši predniki

London, julija.

Angleške zavarovalnice so računale in računale, h koncu pa izračunale, da je našim sodobnikom, to se pravi nam samim, usojeno štiri leta daljše življenje kakor našim prednikom.

Preden so vestni pikolovci spoznali to resnico, so računali z dneva in dan celih sedem let. Statistični podatki pričajo, da bodo zdaj živeči dvajset- do šestdesetletniki po vsej priliki živeli najmanj 24 mesecev delj kakor njihovi vrstniki pred petdesetimi leti.

Umrljivost v naših dneh dokazuje, da so ženske trdoživejše od moških. V do- kaz vam postrežemo z nekaj primeri: ljudje med 20. in 30. letom so pred pol stoletjem dosegli povprečno starost 64 $\frac{1}{2}$ leta, mi pa imamo vse pogoje, da učaka- mo 70 let. Trideset- do štiridesetletniki bodo dosegli kar 71 let, dočim so naši pradedje dosegli le 66 let. H koncu lahko po teh osnovah še »mladim« možem med 45. in 60. letom teoretski prerokujemo starost 76 let. Zdi se, da so nam rojenice res bile milostne.

V Budimpešti se zdravijo

Budimpeštanski mazač, ki je zdravil zdravnike in vseučiliške profesorje

Budimpešta, v juliju.

Pred budimpeštanskim sodiščem se je zagovarjal Jožef Kunczi, znan po vsej Madžarski pod imenom »čudežnega zdrav- nika«. Obtožen je zaradi 104 primerov nevarne telesne poškodbe. Pred sodiščem so vse priče zagovarjale svojega »zdrav- nika« in se pridružale, da jih je mogel edino on ozdraviti s svojim »cepivom«.

Ta mazač, po poklicu klobučar, je vi- deti, čeprav je v resnici star 71 let, zdrav in svež petdesetletnik. Ta mladeniški vi- dez in tudi počutje pripisuje čudotvorni moči svojega seruma. Pred sodniki se energično zagovarja in taji, da bi bil kdaj storil kaznivno dejanje, kajti z lajšanjem bolečin svojim bližnjim je samo sledil volji božjega učenika. Za zdravljenje ni sprejemal nikoli denarja. V dokaz, da je ozdravil tudi take bolnike, ki so jim celo zdravniki prerokovali smrt, lahko navede na stotine primerov.

»Čudežni zdravnik« Kunczi trdi, da je sam ozdravil znane zdravnike in vse- učiliške profesorje. Povedal je njihova imena in zahteval, da jih zaslišijo kot priče.

Sodišče je konec koncev izreklo ob- sodbo in kaznovalo Kunczija z mesec dni zapora, pogojno za dobo treh let. Kot olajševalno okolnost so upoštevali zgolj dobro voljo »čudežnega zdravnika«, kajti za svoj trud ni nikoli jemal denarja in je na nekatere bolnike res sugestivno tako silno vplival, da so ozdraveli.

Roparji odkrili zaklad

London, julija.

Pravljica o Ali Babi in štiridesetih roparjih je prekosila resničnost. Nedavno se je skrila v veliko jamo neka roparska tolpa, ki jo je preganjala policija ind- skega okrožja Hissaa. Tam je zadel eden izmed roparjev slučajno ob kamnito ste- no, v katero je bila vklesana nekakšna podoba. Komaj se je ropar obrnil, je opa- zil, da se skrivnostna kamenita podoba odmika in odpiral pogled v dolg pod- zemeljski hodnik.

Roparji so se sicer v prvem hipu zelo prestrašili, vendar so kaj kmalu zbrali toliko poguma, da so z bakljami v rokah vdrli v temni hodnik. Na koncu hodnika so se znašli v široko obokani sobani, kjer je bilo v kupe naloženo blago neprecen- ljive vrednosti. Demanti in drugo drago kamenje se je lesketalo, da jim je kar vid jemalo. Vsi dragulji in razkošne zlate vezenine so bili skriti v tej podzemeljski zakladnici prav gotovo še iz časov mo- gočnih velikih mogulov. Roparji so si prisvojili samo en zlato vezen plašč z de- mantnimi gumbi. Starino so prodali v Bombayu nekemu trgovcu ter se pričeli z izkupiškem v žepu pogajati z lastni- kom zemljišča, pod katerim je bila jama z zakladi. Lastniku zemljišča se je videlo čudno, da mu neznanec ponuja tako veliko vsoto za pusto njivo in da jo ho- čejo za vsako ceno kupiti. Zato je stvar uaznanil policiji. Neki vladni nadzornik je pričel takoj poizvedovati. Svoja do- gnanja je sporočil indskemu institutu za arheologijo. Zdaj so na delu učenjaki in znanstveniki, da doženejo vrednost skri- tih zakladov.

V pariških zaporih se boje, da ne bi

Arleta Stavijskova izvršila samomora

Pariz, julija.

Preveč je drugih afer, zato je javnost že čisto pozabila, da ždi v zaporih »Pe- tita Roquette« Arlette Stavijskova, žena največjega goljufa naših dni. Pozabila je, da je Arlette bila nekoč najelegantnejša dama, ki jo je oboževal ves Pariz.

Neka kaznjena, ki je bila zaprta z njo v isti celici, nam pripoveduje, kako se je izobčila in razkošja vajena dama priva- dila zaporom in kako tam živi.

»Komaj so privedli Arlette Stavijskovo v zapore, se je pričelo med starimi greš- niki šušljanje in opravljanje. Pravili so si, da je Arlette silno bogata, da ima vse polno nakita, avtomobilov in kdo ve česa še. Vsi smo bili prepričani, da jo bodo »prijemali z rokavicami«. Gospa Stavij- skova je bila oblečena v žalno obleko, lice ji je pokrival gost črn pajčolan. Mol- čala je. Nikogar ni pogledala; zrla je srepe predse in se ni premečknila s svo- jega prostora. V svoji bolesti je bila mol- čena in nedostopna. Vdala se je v svojo žalostno usodo in brez protesta priznala strogi režim zaporov.

Vstajala in legala je ob določenih urah, ko je zazvonil kriček zvon. Ob devetih zjutraj in ob štirih popoldne je dobivala svoj obrok hrane kakor vsi drugi. Spre- hajala se je v strnjeni vrsti z drugimi po dvorišču in delala čez dan v krojač- nici.

Jubilej zobne krtačke

Ta važna higijenska priprava je komaj 150 let stara

Zdi se skoraj neverjetno, da pred 150 leti še niso poznali zobne krtačke. V naših dneh menda ni več človeka, ki bi mogel biti brez nje.

Angleška zdravniška zbornica je pred nedavnim objavila zgodovino zobne kr- tačke. Dognano je, da je tvrdka V. Elis, ki še danes trguje, prodajala prve zobne ščetke leta 1734.

Krtačko je iznašel sam lastnik te tvr- ke. Hotel je pravzaprav napraviti novo igračo za otroke, krtačko za punčke, ki se igrajo gospodinje. Toda ko je izdelal prvo ščetko, se je nehote podrezal z njo v zobe, in, glej, stvar se mu ni zdela od muh. Lepo si je okrtal z njo zobe in že čez nekaj dni se mu je zasvetila mi- sel, da bi ne bilo nápak, če bi ščetkico

Sprva so jo dodelili v izdelovalnico pe- rila. Delala je marljivo in vestno. Kesne- je so jo premestili v drugi oddelek, kjer je smela šivati záse. Nikoli se ni Arletta pritoževala. Ko so jo odvedli na sodišče, ni nikoli zahtevala taksija, čeprav ima tako pravico. Vozila se je zmerom s kaz- nilniškim vozom. Edino za kar se je bo- rila, je bilo to, da jo uprava loči od ostalih kaznjenk. Toda uprava se boji, da ne bi Arlette izvršila samomora, ker je zmerom silno potrta in zakrknjena váse. Zmerom morata biti v njeni celici še dve kaznjenci. Da pa ne bi v temi mogla izvršiti kakšnega nepremišljenega dejanja, so obesili nad njeno gljavje svetilko, ki gori dan in noč. Njen odvnetik Moro G i a f f e r i prihaja redno vsak dan k njej, če sam ne utegne, pošlje pa svo- jega zastopnika. Obiskujeta jo tudi njena roditelja, ki je v sramoti nista zapustila. Obiske opravljajo v žalostnem »salon« za dvojnimi mrežami v paznikovi prisot- nosti. Guvernanta, ki je videti odlična dama in skrbi za Arlettine otroke, ji prinaša perilo in druge malenkosti, ki jih potrebuje, ker je Stavijskova vdova popolnoma obubožala.

Zmerom je ta uboga žena tako potrta in obupana, da se smili celo ostalim kaznjenkam.

Zdaj pa zdaj, ko jo hoče od zatajevane bolečine kar zadušiti v grlu, zašepeta: »Joj, moji otroci...!«

Smej se in bodi zdrav! Francoski zdrav- nik Pierre Vachet je začel na nov način zdraviti ljudi. Vsako nedeljo se zbere v pariškem psihološkem zavodu truma bolnih mož in žensk — gospodinj, name- ščencev, malih trgovcev in starcev, da se zdravijo po »smehovni metodi«. »Zaprte oči,« jim reče dr. Vachet, »ne mislite ničesar, uspravajte svojega duha. Tako, zdaj pa dobro pazite, kaj vam bom po- vedal.« Potem začne tiše, počasneje: »Mi- ren sem... krepak sem... zdrav sem...« Šestdeset, sedemdeset ust ponovi brez besed ta čarovniški obrazec. Zdajci jih pa zdrami zdravnikov krik: »Smejte se!« Hkratu začne peti gramofon. Plošča je neumna ko noč, slišijo se samo navali smeha in grohota, ki se ponavljajo v pre- sledkih po nekaj minut. Nekdo v kotu se živčno zasmeje. Pri pričji udarijo drugi za njim, v vseh mogočih odtentkih, kakor bi vstala gigantska simfonija veselja in neskrbnosti. Ta vriskajoča razposajenost traja nekaj časa, potem pa za sekundo preneha, a se koj nato spet iznova začne. Gramofon igra dalje, dokler ne začno ljudje prositi milosti. »Luč!« zapove te- daj zdravnik. Zastori se dvignejo, ljudje odpro oči. Vsi obrazi so vedri in sme- joči se, nekaterim polze solze po licih od veselja. Vsi so srečni, mirni in pokojni. Bolniki so pozabili, da imajo živce in skrbi, pozabili so gorje in težave vsak- danjega življenja. Za tisti dan je »sme- hovna terapija« opravljena. »Smehe«, pra- vi dr. Vachet, »človeka čisto izpremeni in ustvari nepričakovane duševne reakcije.«

Dr. Vachet je član pariške medicinske fakultete in propoveduje svojo metodo v knjigah, pri predavanjih in v radiu.

Lakotno stavko so upr... li pretekli teden rudarji v Trbovljah, Zagorju, Hrast- niku in Kočevju, ker jim je Trboveljska premogokopna družba hotela spet znižati mezde. Ostali so v rovih in niso hoteli sprejeti nikake hrane. S tem so dosegli, da je družba redukeije preklcala.

Suša na Angleškem. Na britanskih oto- kih imajo letos silno vročino, zadnje dni kaže toplomer stalno 28—32° C v senci. Zaradi suše, kakršne ne pomnijo že več desetletij, že primanjkuje vode. Ponekod je tako huda, da so začeli vodo dajati na izkaznice kakor med vojno živila.

V pariških gledaliških krogih govore, da misli najslavnejši basist na svetu, Rus Šaljapin dati gledališču slovo in se naseliti na Tirolskem.

S plinom so začeli v Ameriki usmrčati ljudi. Električni stol se je namreč izkazal le preveč počasen in barbarški. Te dni so v Florenci (Arizona) usmrtili dva brata, Mehčana, z višnjevim plinom. Zaprli so ju v neprodušno celico in spustili va- njo plin. Pri enem je nastopila smrt čez dve minuti, pri drugem čez tri.

Nesrečna ljubezen. V Beogradu si je vzela življenje neka 15letna gimnazijka. Skočila je na vožnji iz prestolnice v Ze- mun v Donavo in utonila. V poslovilnem pismu pravi, da gre v smrt iz nesrečne ljubezni do nekega oženjenega moža.

»Črna vdova« vznemirja Kalifornijo. Na tihomorski obali Severne Amerike se je letos silno razpasel neki strupen pa- jek, čigar pik je dostikrat smrtonosen. Pajku so nadeli ime »črna vdova«, ker njegova samica po ljubavni združitvi samca požre. Pik tega pajka povzroči hude bolečine, ki se polagoma razširijo po vsem životu; človek težko diha, mrzel pot udari iz njega in dostikrat nastopi tudi smrt, najpozneje čez 32 ur. Da se je ta pajek letos tako razmnožil, sta vzrok pretekla mila zima in sedanje suho in vroče poletje. Zadnje tedne je od pika »črne vdove« umrlo mnogo ljudi, tako da je morala kalifornska vlada izdati po- sebne odredbe za zatiranje nevarne go- lazni. Pajek ima bleščeče črno, napihne- no telo in pet centimetrov dolge noge.

Za kakšno boleznijo je umrl Adam? Angleži so odkrili neko staro knjigo iz 15. stoletja, ki prinaša rodovnik angle- ških saksonskih kraljev. V njem se bere, da segajo ti kralji nazaj do Seta, Adamo- vega tretjega sinu. Pisec omenja mimo- grede, da je prvi človek umrl za... pro- tinom. Bo že držalo, če Angleži rečejo.

Vesten domoljub

Pariz, konec junija.

Henri Garat iz Arrasa je bil prešerne volje, ko je na županstvu prijavil bliž- njo poroko z gospodično Yvonne Loumer- jevo. Dekle je bilo čedno, da je kaj. Čez štirinajst dni ju je gospod župan v ime- nu zakona združil za vedno. Bila sta srečna in razigrana. V mislih jima je bila menda že poročna noč, kajti še mar- jima ni bilo ceremonije in niti poslu- šala nista, kaj jima župan bere. In prav ta nepazljivost je postala zanj ugodna. Gospod župan je pomotoma vpisal neve- stino mater za nevesto. Tudi na Franco- skem jaše sv. Birokracij na uradnem kon- jiju in gospod Garat se ne more in ne more oteptiti svoje pred zakoni priznane žene. Dokler ne bo zadeva po dolgem in širokem pisarjenju rešena na sodišču, je ubogi mladi Garat zakonski mož matere svoje izvoljenke. Tej stari čednostni gospe pa tudi slaba prede. Po postavah je zakrivila zločin, ker se je ob živem mo- žu še enkrat »poročila«. In tako se trdo kaznuje.

Mlada zaljubljenca zdaj ne vesta ali smeta živeti kakor mož in žena, ali ne. Nestrpno pričakujeta, da bodo modri sod- niki zadevo modro razsodili.

Žarki smrti

New York, v juliju.

Oblasti v Združenih državah so prepo- vedale predvajanje poskusov z žarki smrti. Ti žarki zvedenijo v žilah kri vsa- kemu živemu bitju, ki bi ga zadeli. O učinkih teh žarkov pripoveduje predsed- nik ameriškega kongresa tole: V Cleve- landu je delal elektro-inženjer dr. Anto- nio Langoria poskuse z neke vrste elek- tričnimi žarki. Aparat za proizvajanje žarkov je sličen projekcijskemu aparatu. Dr. Langoria je na več sto metrov ubi- jal živali z žarki, ki jih je usmeril iz aparata na poskusne živali. Predsednik pravi, da je bil sam priča temu predva- janju in da je na lastne oči videl, kako so kunci, psi in svinje počepali v tre- nutku, ko so jih dosegli smrtonosni žar- ki. Kri ubitih živali je popolnoma zvede- nela. Žarki, ki jih je usmeril inženjer na leteče golobe, so na neskrbno se sprele- tavajoče živali takisto smrtno učinkovali. Splahutali so s perotmi, omahnili in padli mrtvi na zemljo.

Poravnajte naročnino!

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

„SLAVIJA“ v Ljubljani, Gosposka ulica 12
Telef. 21-76, 22-76

Podružnice: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSJEK, NOVI SAD in SPLIT

Bogati Američan

Napisal E. Feber

Sluga je prinesel posetnico, ki jo je bančni ravnatelj v naglici preletel. Cital je:

Joachim Vilpert,
ravnatelj zavarovalnice za dediščine
143, Times Square Newyork

»Naj gospod vstopi,« je zapovedal slugi.

Koj nato je vstopil mlad mož in se spustil v klubnjak.

»Dovolite, gospod,« je začel tujec. »Po rodu sem ameriški Nемеc in živim že dvajset let v Ameriki. V tem času se nisem niti enkrat oglašil v Evropi; moja sedanja pot me pa vodi naravnost k vam.«

Ravnatelj Klausner ga je začudeno pogledal.

»Tako predem k stvari,« je stvarno povzel gospod Vilpert, »da vam pojasnim, za kaj gre. Ponudim vam popolnoma neriskanten zaslužek sto tisoč dolarjev, za protiuslugo zahtevam le dvajset odstotkov zase.«

»Da slišimo!« je hladno dejal Klausner.

»Nemara vam je znano, da se je pred kakšnimi tridesetimi leti neki mlad mož, Georg Klausner po imenu, izselil iz Kölna v Newyork?«

»Da, spomnim se. Moja mati mi je pripovedovala o tem sorodniku.«

Ravnatelj je mislil, da gre za sto-tisočdolarsko dediščino, in je z zanimanjem vprašal:

»Ali je mar umrl?«

»Ne,« je odgovoril Vilpert, »narobe, prav zdrav je, samo od sile muhast je. Namen mojih potovanj po Evropi je, da poiščem v Evropi živče sorodnike bogatinov, ki umro v Ameriki brez dedičev, in jim proti primernim odstotkom pomagam do dediščine.«

»Kaj vas je pa potem napolnilo k meni, ko sami pravite, da moj sorodnik še živi in da je zdrav ko riba?«

»Tako vam pojasnim. Časih namreč kupčijo že tedaj pripravimo, ko dotičnik še živi. Tako sem šel tudi k vašemu sorodniku, gospodu Georgu Klausnerju, ki je danes lastnik največje ameriške tovarne tinktur za kurja očesa in večkratnih dolarskih milijonar. Od njega sem izvedel, da ste vi njegov edini še živeči sorodnik: zaupal mi je tudi, da ima zastran vas še prav poseben čudaški načrt. Povedal mi je, da se ravno pripravlja na pot v Berlin. Tam bi se ustavil v hotelu »Adlon«, se preoblekel in prišel potem v siromašni, ponošeni obleki k vam ter vas prosil podpore. Če bi ga prijazno sprejeli, bi se vam dal pred vrnitvijo v Ameriko spoznati, za vašo gostoljubnost bi se vam pa izkazal hvaležnega s sto tisoč dolarji in bi vas v oporoki postavil za edinega dediča. Če bi ga pa neprijazno sprejeli, ne bi nikdar več dal glasu od sebe in bi vse svoje velikansko imetje zapustil v dobrodelne namene.«

»Vi pa zahtevate svoj delež kajpada že vnaprej?« je vprašal Klausner nekam porogljivo.

»Kaj šel« je vzkliknil Vilpert. »Denar mi boste izplačali šele tedaj, ko boste imeli sto tisoč dolarjev že v rokah.«

Deset dni nato je potrkal na vrata Klausnerjeve vile siromašno oblečen mož, ki se je izdal za ameriškega

sorodnika lastnika vile. Bankir je stopil gostu osebno naproti in ga prijazno pozdravil. Tujec je imel v roki star in že ponošen kovčeg.

»Moje ime je Georg Klausner!« je dejal. »Res lepo si storil, da si me tako ljubeznivo sprejel. Gotovo misliš, da sem bogat, toda kakor sam vidiš...«

»Nikakor ne,« je hitro odvrnil ravnatelj Klausner. »Vem samo to, da si moj sorodnik in zato dobro došel gost v moji hiši.«

Spremlil ga je v sobo, ga obilno pogostil in naročil zanj celo več novih oblek. Gost se je v veliko bankirjevo veselje zelo dobro počutil pri njem. Toda ravnatelj še zmerom ni mogel prav verovati v stotisočdolarsko darilo in je zato skrivaj telefoniral v hotel »Adlon«:

»Ali se je pri vas ustavil neki Klausner iz Newyorka?«

»Da!«

»Ali je zdaj v hotelu?«

»Ne! Gospod je odpotoval in se šele čez teden dni vrne. Svojo prtljago je dal spraviti v sobo, ki jo je plačal za teden dni naprej.«

Klausner je odložil slušalko. Zadovoljno si je pomel roke in zamrmral:

»Osemdeset tisoč dolarjev mi ne uide!«

V nekaj dneh je postal iz starikavega, borno oblečenega moža eleganten gospod. V Klausnerjevi vili se mu je imenitno godilo; niti trenutek se mu ni bilo treba dolgočasiti.

Čez teden dni je pa dejal Georg Klausner svojemu gostitelju:

»Ljubi prijatelj, kar ti bom zdaj povedal, te bo gotovo iznenadilo. Nisem namreč siromak — ravno narobe...«

In tovarnar tinktur za kurja očesa mu je povedal istorijo, ki jo je ravnatelj že poznal. Vzlic temu se je bankir delal silno presenečenega.

»Ker sem se zdaj imel priložnost

prepričati, da si človek dobrega srca,« je končal gost svoje pripovedovanje, »te postavim za svojega edinega dediča; da se odškoduješ za izdatke, ki si se zaradi mene vrgel vanje, pa vzemi tale ček.«

Potegnil je iz žepa ček za sto tisoč dolarjev in ga prodal bančnemu ravnatelju.

Drugi dan je spremil ravnatelj svojega ameriškega sorodnika na postajo. Ko se je vrnil domov, ga je že čakal Vilpert.

»Gotovo ste prišli po dvajset tisoč dolarjev,« je rekel bankir. »Na ža-

lost vam zneska še ne morem izplačati. Dobil sem namreč ček...«

»Razumem,« mu je skočil Vilpert v besedo. »Zaradi varnosti bomo najprej brzojavno vprašali v Newyork, ali je ček pokrit. Popolnoma prav imate. Prosim vas le, da mi denar brez odloga izplačate, če dobite ugoden odgovor, ker nimam v Berlinu nikakih opravkov več in se moram vrniti v Ameriko.«

Klausner je poslal brzojavko. Dobil je odgovor:

»Ček pokrit.«

Ravnatelj je dal v svoji banki knjižiti od čekovnega zneska osemdeset tisoč dolarjev na svoj račun in hkratu odredil, da izplačajo Vilpertz dvajset tisoč dolarjev.

Teden dni nato je izdala berlinska policija tiralicu proti newyorškemu meščanu, v Nemčiji rojenemu Georgu Klausnerju in njegovemu pajdašu, dozdevnemu Joachim Vilpertz. Sleparka sta bila izmamila nekemu berlinskemu bančnemu ravnatelju s ponarejenim čekom dvajset tisoč dolarjev, pri čemer sta se poslužila sorodnosti imen z uglednim newyorškim tovarnarjem Klausnerjem.

Doti

Napisal André Birabeau

Pri vsaki ljubezni je en del tak, kjer je ljubezen večja kakor pri drugem delu. Pri ljubezni med Fernandom in Lucijo so bila čustva brez dvoma pri Luciji globlja. Fernand je pa — in tega mu pač nihče ne bo zameril — mož, ki premišlja in računa, ki pretehta vse okoliščine in ki ne more drugače, kakor da oprezno gleda v bodočnost. Že z dvajsetimi leti misli na svoj šestdeseti rojstni dan. To njegovim čustvom sicer ne jemlje toplote, pač jih pa znatno komplicira. Preden se je imel torej poročiti z Lucijo, je stvar še enkrat temeljito prespal.

Zakaj Lucija nima niti počenega groša. Ničesar drugega kakor čudovito telo, nepokvarjeno dušo in pogumno srce. Toda denarja prav nič. Še bogate sorodnice ne, da bi čakala na njeno smrt. Ali se je v takšnih okoliščinah pametno spuščati v tako resno stvar kakor je zakon? Zakaj zakon je silno resna stvar.

Fernand je odkrito zaupal Luciji svoje pomisleke in dvome. Zakaj, tudi sam nima dosti. Lucija mu je odgovorila z medlim nasmehom, ki naj bi skrnil njeno ranjeno srce:

»Prav dobro razumem. Seveda bi

bilo bolje, če bi imela doto, toda — sama ne vem zakaj — trdno zaupanje imam v bodočnost. Mislim, da se bo že kako napravilo. Če se ne bi... nu, boš pa katero drugo vzela!«

Iz njega se je utrgal krik: »Nikoli!« Zakaj tudi on jo ljubi. Če je namreč ne bi ljubil, se ne bi niti trenutek pomišljal. Potem bi pač katero drugo dekle odpeljal domov, takšno, ki bi mu prinesla denar v zakon, da si z njim zgradi domače ognjišče. Tako pa odlaša.

Po nekaj mesecih odlašanja:

»Torej, Lucija, vzela se bova!«

»Da, Fernand, vzela se bova...«

Toda oba nista šla na enak način v novo življenje. Ona: z iskričimi se srečnimi očmi, on: nemiren in nervozen...

In tako je napolnilo poročno jutro. Lucija je bila nad vse mikavna v svoji beli obleki. Imenitno se ji je podala. In pred vsem se ji je podala sreča. Fernand je prišel ponjo, da jo odpelje v cerkev. Stisnila mu je roko in rekla čisto tiho:

»Veš kaj, nekaj mi pravi, da se bo že kako napravilo.«

On sicer ni bogat, vzlic temu ima pa avto. Takšna reč je danes tako

rekoč potrebna za življenje. Razen tega je njegov avto prav majhen in priložnosten nakup. Luciji se zdi imeniten, zakaj v njem sedi z mirtovim vencem na glavi zraven njega, ki ga ljubi in ki bo kmalu njen mož.

»Tako mi je, kakor bi bila že na ženitovanjskem potovanju,« mu šepne na uho.

»Vendar že sama!« se pošali on.

Lep dan je. Sicer dežuje, a vzlic temu je lep dan. Mali avto drvi proti cerkvi. Čez kratke pol ure ju bo spet peljal po isti poti nazaj, toda takrat že zvezana v zakon.

Mali avto drvi. Ženitovanjski gostje slede v drugih vozovih. Že so na trgu pred cerkvijo. Fernand zavre. Toda povedal sem že, da je deževalo. Mali avto zdrsi naprej, udari na levo, udari na desno, zavozni naposled na pločnik in — bums! — v bližnjo cestno svetilko...

Iz prevrnjenega avtomobila je padlo telo: telo male neveste. Na mah se zbere vse polno zijal. Ne vedo, s kakšnim občutkom bi gledali prizor. Prvič so prestrašeni, zakaj nesreča je le nesreča. Drugič se jim pa hoče smeha, zakaj ti moj ljubi Bog — mala nevestica kaže po padcu, česar še ženin sam ni videl. Toda kmalu se prenehajo smejati, zakaj nevesta se ne gane in ječi na glas. Njemu, ženinu, se ni nič hudega pripetilo, le trdo srajco si je pomekal...

Seveda ni več govora o tem, da bi šla v cerkev. Poročila se bosta pozneje, sam Bog vedi kdaj, ko bo mala spet ozdravela. Zdaj jo bo treba nesti proč. Sirota! Kaj ji je? Ali si je nogo zlomila? Fernand je skoraj smešen, čeprav se mora človeku hkratu smiliti. Njegove hlače so vse blatne, beli telovnik raztrgan, cilindri vdrti. Ko se tako v večerni obleki oklepa usodne svetilke, je videti kakor gizdalin, ki se še ob desetih dopoldne ni streznil. Ves nesrečen je in obupan. Na svojo poroko misli in na nesrečo: obvestiti bo treba duhovnika, njo pa spraviti v bolnico... Pred vsem ga pa grize vest: Jaz sem vsega tega kriv!

Še potem ga grize vest, ko sedi nekaj ur nato ob njeni bolniški postelji:

»Kar ne morem razumeti, kako je do tega prišlo...«

»Nikar se ne grizi, Fernand. Sicer pa, saj se ni nič posebnega zgodilo: samo mesec dni bom v gipsu, in upam, da potem ne bom šepala...«

Da bi se izgovoril pred njo — čeprav ljuba niti ne misli, da bi mu kaj očitala — vzame časnik v roke in ji jame brati o nesrečah prejšnjega dne: »Avtobus se je zvrnil v jarek. Sto tisoč frankov odškodnine...« Ah!

Nenadoma je prestal.

»Kaj ti je?«

Nerodno mu je:

»Nič...«

»In vendar ti je nekaj! Povej mi! O nečem si mislil...«

»Naj bo... Da, mislim sem, da tvoja nesreča... jaz sem je kriv, in glej, za nesrečo, ki jih zakrivin neznanecem, sem visoko zavarov in ti si zame vendar še tujka.«

»O!«

»Vsaj po zakonu: zakaj potol se, ko še nisva stopila v cerkev, če bi se bila nesreča pripetila uro pozneje, mi ne bi bila več...« »ka!«. Temveč moja žena, in zavarovalnica mi ne bi bila dolžna ničesar izplačati. Tako pa...«

»Tako pa — dogovoril — ti je

Grof MONTE-CRISTO

Roman
Napisal Aleksander Dumas

46. nadaljevanje

Noirtier ponovi prejšnje znamenje.

»Ali se ne motite?« vzklikne notar. »Res pravite, da ne?«

»Ne,« ponovi v drugo Noirtier.

»Ne.«

Valentina dvigne oči. Na njenem obrazu se je risalo začudenje, a ne zato, ker jo hoče ded razdediniti, temveč zato, ker si ni znala razlagati čuvstva, ki je dedu narekovalo takšno dejanje. Toda v Noirtierjevih očeh je brala tolikšno ljubezen, da je skoraj osramočena vzkliknila:

»O, dobri moj oče, razumem te: jemlješ mi svoje premoženje, toda tvoje srce mi ostane!«

»Da, da,« ji odgovore starčeve oči s tolikšno vnemo, da se je v Valentinini duši pri prič razpršil še poslednji ostanek dvoma.

V srcu Villefortove žene je starčev odgovor zbudil nov up. S sladkim smehljajem stopi k hromcu.

»Po tem takem mislite, ljubi gospod Noirtier, vse imetje zapustiti svojemu vnuku Edvardu?«

V mežikanju Noirtierjevih oči se zazrcali malone sovražstvo.

»Ne,« ponovi za njim notar.

»Torej boste svojemu sinu zapustili?«

»Ne!« odgovori spet starc.

Notarja se poparjeno spogledata; Villefortu in njegovi ženi udari od sramu in gneva kri v obraz.

»Kaj smo ti vendar storili, oče, da si tak z nami?«

Starčev pogled obleti sina in sinaho in se nežno ustavi na Valentinini.

»Če me res ljubiš, dobri oče,« reče deklica, »si ne znam razlagati tvojega početja. Poznaš me in veš, da mi tvoje imetje nikoli ni bilo v mislih. Razen tega sem že po materi premožna. Daj torej, povej, kaj naj ta tvoja odločba pomeni!«

Noirtierjeve oči zlete z njenega obraza in se ustavijo na njeni roki.

»Moja roka?« vpraša začudeno Valentina.

»Da,« potrjuje Noirtierjeve oči.

»Njena roka!« vzkliknejo drugi.

»Nu, gospoda,« reče zmagoslavno Villefort, »ali zdaj vidite, da je vse zaman in da moj nesrečni oče ni več pri pravi pameti?«

»O, zdaj razumem!« vzklikne zdajci Valentina. »Mojo poroko imaš v mislih, kajne, oče?«

dolžna odškodnino? Sto tisoč frankov?«

»Nu — da!...«

Ona se nasmehne:

»Imenitno! Tako ti bom le prinesla to!«

Umolknila je, zakaj zlomljena njo je zaskelala, strašno jo je zalela, da bi zakričala na glas. Pa ni zakričala. Nekaj trenutkov nato je tiše povzela:

»Vidiš, pa si le prav storil, da si se zame odločil. Vedela sem, da se bo kako napravilo...«

»Da, da, da,« zamiži starc trikrat zapored in v očeh se mu zakreše blisk.

»Srdiš se na nas zaradi moje možitve?«

»Da.«

»Takšna abotnost!« zagodrnja Villefort.

»Oprostite, gospod,« poseže vmes notar, »narobe: meni se vse to vidi zelo razumno in utemeljeno.«

»Ne maraš, da bi vzela gospoda Franca Epinaya?«

»Da, ne maram!« so brali vsi prisotni v starčevih očeh.

»Razdediniti mislite svojo vnučkinjo, ker vam njena izbira ni po volji?« vpraša notar.

»Da,« povedo Noirtierjeve oči. »Pa če ne bi šla v ta zakon — ali bi jo potem postavili za svojo dedično?«

»Da.«

Nekaj časa je bilo vse tiho v sobi. Notarja sta stopila v kot in se posvečevala; Valentina je sklenila roke in s hvaležnim smehljajem gledala deda; Villefort se je grizel v svoje tenke ustnice, Villefortova žena je pa zaman skušala prikriti veselje, ki ji je širilo obraz.

»Mislim,« pretrga naposled tišino Villefort, »mislim, da imam jaz edini pravico odločati o tej stvari. Kot edini gospodar svoje hčere hočem, da vzame gospoda Epinaya, in vzela ga bo.«

Valentina zaihti in se zgrudi na stol.

»Dovolite, gospod,« se notar spet obrne k starcu, »kako mislite razpolagati s svojim imetjem, če se gospodična Valentina poroči z gospodom Epinayem? Nekomu ga boste vendarle zapisali, ne?«

»Da,« pritrjuje Noirtier.

»Kateremu drugemu iz rodbine?«

»Ne.«

»Torej siromakom?«

»Da.«

»Toda gotovo vam je znano, da po naših zakonih svojega sina ne morete docela razdediniti.«

Noirtierjeve oči ostanejo nepremične.

»Torej mislite vzlic temu vse zapisati siromakom?«

»Da.«

»A potem morate vedeti, da bodo po vaši smrti skušali oporoko ovreči.«

»Ne.«

»Moj oče me pozna, gospod notar,« se tedaj oglasi Villefort, »in zato ve, da mi bo njegova volja sveta; razen tega se tudi zaveda, da se kot kraljevski prokurator ne bom mogel pravdati s siromaki.«

Noirtierjeve oči se zmagoslavno zaiskre.

»Kaj rečete na to, gospod prokurator?«

»Nič. Moj oče je tako sklenil in njegovega sklepa nič na svetu ne omaje. Zato se uklonim. Moja rodbina bo sicer prišla ob teh devet sto tisoč frankov v korist

bolnišnic; toda odnehati vzlic temu ne mislim, temveč bom ravnal, kakor mi veleva vest.«

S temi besedami Villefort odide s svojo ženo, ne meneč se več za svojega očeta ne za njegovo poslednjo voljo.

Oporoko so še isti dan napravili; poklicali so priče, jo pred njimi podpisali in zapečatili, nato jo je pa vzel v shrambo Villefortov rodbinski notar Deschamps.

III

Brzjov

Ko sta se Villefort in njegova žena vrnila od gospoda Noirtierja, so jima povedali, da ju čaka v salonu grof Monte-Cristo. Gospa Villefort je bila preveč razburjena, da bi mogla gosta sprejeti, zato stopi najprej v spalnico, da se malo opomore, gospod Villefort pa zavije naravnost v salon.

Toda čeprav se je znal gospod Villefort še tako premagovati, oblaka na svojem obrazu vendarle ni mogel pregnati.

»Kaj vam je, gospod Villefort?« vzklikne začudeno Monte-Cristo po medsebojnom pozdravu. »Ali sem vas zmobil v trenutku, ko ste sestavljali kakšno velekočljivo obtožnico?«

Villefort se prisili k nasmehu.

»Ne, gospod grof, to pot sem nesrečna žrtev jaz sam, zakaj izgubil sem pravdo; obtožnico so pa napisali abotno naključje, trmoglavost in nespamet.«

»Kaj pomenijo te besede?« vpraša Monte-Cristo s hlinjenim sočutjem. »Ali se vam je res pripela kakšna nesreča?«

»O, gospod grof,« odgovori Villefort s srditim mirom, »saj ni vredno besed; nekaj denarja sem izgubil, to je vse.«

»Da,« pritrjuje Monte-Cristo, »pri tolikšnem premoženju, kakor je vaše, in spričo vašega vzvišenege filozofskega duha izguba denarja res dosti ne pomeni.«

»Saj me denarno vprašanje tudi ne grize, čeprav izguba 900 tisoč frankov ni kar si bodi. Jezi me le igra usode, slučajja, ali kako bi že imenoval moč, ki je udarila vame, podrla moje nade in najbrže razdejala tudi bodočnost moje hčerke — vse to zgolj zaradi trme otročjega starca.«

»Devet sto tisoč, ste rekli? Bogme, to ni malo, tudi če je človek filozof. In kdo vas je spravil ob tolikšen znesek?«

»Moj oče, ki sem vam že pravil o njem.«

»Gospod Noirtier? Toda če se ne motim, ste mi vendar pravili, da je popolnoma hrom in da nič ne more?«

»Da, telesno, ker se ne more niti geniti ne govoriti; toda vzlic temu je zmožen misli, ima svojo voljo in ravnal po njej, kakor vidite. Pred petimi minutami sem bil še pri njem; zdajle narekuje dvema notarjema svojo oporoko.«

»Torej je izpregovoril?«

»Ne, le z očmi se sporazume z ljudmi. Oči so edino, kar še živi na njem, a zato znajo tem bolj ubijati.«

»Prijatelj,« reče tedaj gospa Villefortova, ki je bila pravkar vstopila, »zdi se mi, da pretiravate.«

Pyramidon
sedaj znatno
cenejši

Obstoji samo eden, Pyramidon — in to tisti z Bayer-jevim križem. Cena mu je sedaj znižena za 30%, pa je to najboljša prilika za vse one, ki ga še ne poznajo, da ga sedaj preizkusijo. Pyramidon pomaga gotovo pri vseh bolečinah, migreni in menstruacijskih tegobah.

Dr. G. Hegler, J. J. Ziegler, Göttingen 32. Originalregister und S. Nr. 8105 v. J. V. 1934.

»Milostljiva...« se prikloni grof. Gospa Villefortova mu odzdravi s svojim najljubeznivejšim nasmehom.

»Kaj mi je pravkar povedal gospod Villefort!« se obrne Monte-Cristo k njej. »Ali res ni moči gospoda Noirtierja pregovoriti, da bi odnehal od svojega sklepa?«

»Pač,« odvrne Villefortova žena. »Odvisno je samo od mojega moža, da se ta oporoka namestu v Valentinino škodo izpremeni v njeno korist.«

Videč, da začenjata zakonca govoriti v ugankah, raztegne grof obraz v slabo prikrit dolgočasen zehljaj in se obrne k Edvardu, ki je z vnemo vlivlval črnilo v pljučno skledico.

»Draga moja,« reče Villefort svoji ženi, »sami veste, da ne maram igrati doma vloge družinskega tirana. Vzlic temu hočem, da se moje odločitve spoštujejo in da ne bodo starčevske muhe in otroška trmoglavost prekrizale načrta, ki sem ga že toliko let gojil. Kakor veste, je bil baron Epinay moj prijatelj, zato bi mi bil njegov sin toliko ljubši kot zet.«

»Ali mar mislite, da se bo Valentina sprijaznila s to poroko?« vpraša Villefortova žena. »Saj se ji je zmeraj upirala in nič čudnega se mi ne bi zdelo, če ni vse to, kar smo danes doživeli, dogovorjeno med njima.«

»Oprostite,« odvrne Villefort, »tolikšnemu premoženju se človek meni nič tebi nič ne odreče.«

»Saj se je celo svetu odrekla, ko je hotela lani v samostan.«

»Naj že bo kakrkoli, rekel sem, da se bo z njim poročila, in konec.«

»Zoper voljo vašega očeta?« zategne gospa Villefortova in ubere drugo struno. »To ni kar si bodil!«

Monte-Cristo se je delal, kakor da ne bi bil nič slišal, čeprav mu ni ušla niti besedica tega razgovora.

»Milostljiva,« povzdigne glas Villefort, »reči smem, da sem zmeraj spoštoval svojega očeta, toda to pot pri najboljši volji ne morem videti pamei v njegovem ravnanju; ker je mrzil očeta, hoče zdaj prenesti sovražstvo še na njegovega sina. Zato bi bilo vprav smešno, če bi se hotel pokoriti njegovim muham. Gospodu Noirtierju bom ohranil dolžno spoštovanje tudi za naprej; brez žale besede sem sprejel na znanje nje-

govo poslednjo voljo, ki nas je pripravila ob folikšne denarje — toda moja volja ostane neomajna, in svet naj sam presodi, na kateri strani je zdravi razum. Zato mislim svojo hčer omožiti z baronom Francem Epinajem, zakaj ta zveza se mi zdi koristna in primerna, vrhu tega pa imam pravico dati svojo hčer za ženo, komur sam hočem.

»Kako ste rekli?« se tedaj oglasi grof. »Gospod Noirtier misli razdediniti gospodično Valentinino, samo zato, ker se misli omožiti z baronom Francem Epinajem?«

»Da, gospod grof!« vzklikne srdito Villefort in skomigne z rameni.

»Ali naj človek to razume?« se oglasi mlada žena. »Zakaj, vas vprašam, naj bi bil baron Epinay gospodu Noirtierju manj všeč kakor katerikoli drugi?«

»Poznam gospoda Franca Epinaya,« odgovori grof. »Če se ne motim, je sin generala Quesnela, ki ga je kralj Karol X. povzdignil v baronski stan?«

»Da, prav ta je,« prikima Villefort.

»Meni se ne zdi ravno nápak človek.«

»Jaz sem trdno prepričan, da je starcu to samo preteza,« povzame spet gospa Villefortova. »Taki stari ljudje so pravi tirani s tistimi, ki so jim pri srcu; gospod Noirtier ne mara, da bi se mu vnukinja omožila — to je vse.«

»Ali ne veste, kaj naj bi bilo vzrok tej njegovi mržnji? Mogoče izvira iz starih političnih razprtij. Ali niste pravili, da je bil vaš oče bonapartist?«

»Še več, jakobinec je bil,« vzklikne srdito Villefort. »Senator-ska halja, ki mu jo je Napoleon ogrnil okoli ramen, ga je samo na zunaj izpremenila, v srcu je pa ostal, kar je bil. Koval je zarote, pa ne za cesarja, temveč zoper Bourbone; pri tem sredstev ni ravno izbiral.«

»Nu, vidite,« reče Monte-Cristo, »tako sta se gospod Noirtier in gospod d'Epinaj srečala na političnem polju. Ali ni bil general Epinay, čeprav je služil pod Napoleonom, v srcu rojalist? Saj je on fisti, ki so ga neke noči, ko se je vračal iz bonapartističnega kluba, umorili, ker so videli, da ga ne morejo pridobiti na svojo stran?«

Villefort pogleda grofa malone s strahom.

»Ali se mar motim?« vpraša Monte-Cristo.

»Ne motite se, gospod grof,« odgovori Villefortova žena. »Ravno zato bi rad moj mož združil v ljubezni dva otroka, katerih očeta sta bila smrtna sovražnika.«

»Čudovita misel,« pritrudi Monte-Cristo, »misel polna ljubezni do bližnjega, ki ji pač nihče ne more odreči spoštovanja. Res, lepo bi se slišalo, če bi se gospodična Villefortova imenovala gospa Epinayeva.«

Villefort vztrepetal po vsem životu in ostro pogleda Monte-Crista, kakor bi mu hotel čitati v duši, s kakšnim namenom je izrekel te besede.

Toda na grofovem obrazu je igral njegov običajni dobrohotni usmev in Villefort je toliko vedel ko prej.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

**tovarna JOS. REICH
L J U B L J A N A**

»Čeprav pomeni izguba dedovine dediščine za Valentinino občuten udarec,« povzame Villefort, »mislim, da se zato ta poroka ne bo razbila, ker ne verjamem, da bi gospodu Epinayu ta izguba šla preveč do živega. Zanesem se namreč, da mu bo svaštvo z menoj dragocenejšje od dediščine, ki sem se ji odrekel samo zato, da bom mogel izpolniti dano besedo. Vrhu tega ve, da je Valentinina že po materi bogata.«

»Oprostite, da se drznem posegati v to reč,« reče Monte-Cristo in se prikloni. »Hotel bi namreč tole reči: Če misli gospod Noirtier svojo vnukinjo samo zato razdediniti, ker bo vzela moža, čigar oče je bil njegov sovražnik, pač ne more ničesar podobnega očitati malemu Edvardu.«

»Kaj neda?« vzklikne vneto gospa Villefortova. »Ali nam ne dela velike krivice? Ubogi Edvard je prav tako vnuk gospoda Noirtierja, kakor je Valentinina njegova vnukinja, pa bi vendar zapustil ves svoj imetek Valentinini, če se ne bi omožila z gospodom Epinajem — ne glede na to, da je Valentinina že brez te dediščine trikrat bogatejša od Edvarda.«

Na ta ostri izpad Villefortove žene grof nič ne odgovori.

»Naj bo dovolj tega razgovora,« reče tedaj Villefort, videč da se Monte-Cristo ne mara spuščati v debato. »Rečem le to, da hočem vzlic temu, da me je oče brez vzroka opeharil za postavno utemeljeno upanje, ostati možbeseda. Gospodu Epinayu sem obljubil to premoženje za dobo, in ga mora dobiti, pa če bi se moral ne vem čemu odreči!«

»Ali ne bi bilo bolje,« se oglasi gospa Villefortova, »če bi gospodu Epinayu povedali, kaj se je zgodilo, pa bi morda sam vrnil besedo?«

»To bi bila nesreča za nas vse,« vzklikne Villefort. »Če se poroka razdere, pride vselej de-

kle v slabo luč in ljudje bi imeli vse polno snovi za obiranje. To se pa ne sme zgoditi. Če je gospod Epinay poštenjak, ga bo njegova beseda zdaj, ko je Valentinina prišla ob dedovo zapuščino, še bolj vezala ko prej, sicer bi se sam izdal za lakomnika.«

»Popolnoma se strinjam z gospodom Villefortom,« pritrudi Monte-Cristo.

»Vaše besede so mi veliko zadovolčenje,« vzklikne Villefort in ponudi Monte-Cristu roko. »Če bodo vsi gledali današnje dogodke tako kakor vi, se ne bojim sodbe sveta in ostanem pri svojem sklepu.«

»Zanesite se,« reče grof, »da vam bodo ljudje vzlic nevoščljivosti, ki vlada ta svet, dali priznanje, ker ste se tako odločili. Vaši prijatelji bodo ponosni na vas, gospod Epinay bo pa srečen, da pride v rodbino, kjer znajo biti ljudje tako nesebični — čeprav ne bi gospodična Valentinina dobila niti franka dote.«

S temi besedami Monte-Cristo vstane in hoče oditi.

»Kaj, že odhajate?« se začudi gospa Villefortova.

»Moram, milostljiva; prišel sem samo, da vas spomnim vaše obljube za soboto.«

»Ali ste se mar bali, da bi pozabila?«

»Nikakor ne, milostljiva, toda gospod Villefort ima mnogo nujnih opravkov...«

»Moj mož je dal besedo, gospod grof. Pravkar ste videli, da jo zna držati celo tedaj, kadar mu je to v škodo — koliko bolj jo bo šele takrat, kadar more s tem samo pridobiti.«

»Ali boste sprejemali v palači na Elizejskih poljanah?« vpraša Villefort.

»Ne,« odvrne Monte-Cristo, »temveč na deželi; zato bo vaša žrtev še mnogo zaslužnejša.«

»Na deželi?«

»Skoraj; ali ni Auteuil že na vasi?«

»V Auteuilu!« vzklikne Villefort. »Zdaj se spomnim: žena mi je pravila, da imate tam svojo hišo. Ali smem vedeti, v kateri ulici je?«

»V Fontainovi.«

»V Fontainovi ulici,« ponovi pridrušeno Villefort. »Številka?«

»Osem in dvajset.«

HUMOR

Otroške

»Pomislil, mama, pri sosedovih so pa kar štirje naenkrat umrli!«

»Kaj ti ne pride na um, otrok! Gotovo si napačno nazumel.«

»Ne, mama, saj je tule zapisano: »Naša srčno ljubljená žena, sestra, mati in teta...!«

V Tivoliju se igrajo otroci.

Pa se postavi Marko: »Moj očka me je kupil v slaščičarni.«

Nika mu noče ostati dolžna: »Moj očka me je kupil v cvetličarni.«

Osramočeno prizna Zmago: »Moji starši so reveži, pa morajo vse sami napraviti.«

Mati hvali blago obleke, ki jo Janezek nosi že pol leta. Janezek je užaljen:

»Seveda, če bi bil obleko že prej raztrgal, bi bil Janezek kriv — zdaj ko jo tako dolgo nosim, je pa blago vzrok!«

Potem seveda...

»Gospod doktor ste mi zadnjič rekli, naj pošljem ženo v letovišče, potem bo zanesljivo dobila otroka. Pa ni bilo nič.«

»Seveda — kdo vam je pa svetoval, da ste šli še vi z njo?!«

Kdo je oče

Brglez in Kundič sedita v istem kupeju.

»Kam pa ti, Brglez?«

»Domov. Žena je dobila fantka.«

»O, čestitam! Kdo je pa oče?«

»Takšna predrznost! Saj sem ti rekel, da je moja žena dobila otroka — pa še vprašaj kdo je oče!«

»Oprostite, mislil sem, da veš!«

O, te tujke!

»Današnji svet je res pokvarjen! Zadnjič sem šla k svoji prijateljici na obisk — saj jo poznaš, Miklošičeva Magdo. Ali misliš, da me je sprejela? Kaj šel! Kar pri vratih me je odpravila. Rekla je, da me ne sme spustiti noter, ker leži njen sin z a n g i n o t e

Najnovejša škotska

McIntosh in MacCallum sta ustanovila trgovino z jajci na debelo. Notar je pravkar sestavil pogodbo. McIntosh jo pazljivo prebere, zdajci pa vzklikne:

»Najvažnejše smo vsi trije pozabili. Prosim vas, gospod notar, pripišite še tale: »Če bi trgovina, česar nas Bog varuj, prišla na kant, se čisti dobiček razdeli na dva enaka dela!«

Res je preštel in dejal: »Ne ujema se, saj si mi dal samo 490 šilingov in 67 grošev.«

»Nu, sem mu začudeno odgovoril, pa obresti?«

»Obresti?« vpraša Schmied.

»Menda! Stvar je jasna ko dan. Posodil mi je denar na trideset dni, jaz sem mu ga pa vrnil že čez dva dni. Ker po navadi svoj denar posoja po 2% na mesec in izposojenih mi 500 šilingov lahko za 28 dni prej drugemu posodi, kakor je računal, pri sorodniku pa vendar ne bo iskal za služka, sem mu enostavno kar koj odbil od zneska ta dva odstotka za 28 dni — to pa dá 9 šilingov in 33 grošev.«

»In tvoj bratranec?«

»Kajpada ni mogel tega razumeti! Zdaj mi pa povej: ali človeku kaže, da si izposoja denar pri svojem sorodniku?!...«

Tako je,

če si pri sorodniku izposodiš denar!

Napisal Maurus Mezel

Schmied sreča Meierja.

»Zakaj si pa tako ogorčen?« vpraša Schmied.

»Kako ne bi bil!« odvrne Meier. »Kar penim se od togote, kar žolč se mi izliva!... Samo poslušaj!«

Schmied napeto prisluhne.

»Predvčerajšnjim sem stopil k svojemu bratranecu in ga prosil, naj mi posodi najdalje za en mesec 500 šilingov.«

»Aha,« se je zasvetilo v Schmiedovih možganih. »Kajpada ti denarja ni hotel dati?«

»Narobe — dal mi ga je, lopov!«

V Schmiedovi glavi je spet postalo tema.

»Potem pa ne razumem, zakaj...«

»Pri priči mi je posodil denar, celo brez obresti — skopuh stari! Saj bi pa bila tudi najgrša nizkotnost, če bi od svojega sorodnika zahteval obresti.«

»Zato jih pa tudi ni zahteval,« je plaho pripomnil Schmied.

»A najlepše šele pride... Danes sem slučajno dobil od nekega dolžnika večji znesek. Moja prva pot je bila, da poravnam dolg pri svojem bratranecu. Izročim mu denar in hočem oditi. Tedaj me pa pokliče nazaj.

»Kaj se nisi zmotil?« je vprašal.

»Ne, sem odgovoril. Le še enkrat dobro preštej!«

Pri lepi Jeani

Jean Harlow in Clark Gable

K Jeani Harlow se ne da zlepa priti. Odkar ji je umrl mož, Paul Bern, živi samo še za delo in se družiti samo z najbližnjimi prijatelji, ki jih ima prav malo. Moral sem čakati na odmor v čakalnici filmskega ateljeja. S prožnim korakom se mi je približala, oblečena v lahko prozorno poletno obleko, ki jo je oblekla za svojo vlogo v filmu »Rumeni pekel«. Njena pojava — kakor topel dih poletnega večera — je bila v čudnem nasprotju, s težkimi usnjenimi naslonjači v filmskem studiju. Ugotovil sem, da je postala še vitkejša, še mikavnejša, kakor je bila pred dvema letoma, ko sem jo poslednjič videl. Jeana je namreč še v tistih letih, ko sta dve leti mnogo! Oči so ji takrat žarele nekam prevzetno, kajti v njej je bila samo želja, da si osvoji svojo lepoto svet. Zdaj, ko se ji je ta želja že izpolnila, je njen pogled miren, časih celo bolesten, toda te njene dušne bolečine svet ne vidi, ker jo pozna samo kot »vampirja« iz filmov.

»Slavo sem si predstavljala drugače,« je priznala in si prižgala cigareto. »Mislila sem, da me bo zadovoljila in osrečila. Garala sem! Igrala sem vsako vlogo, ki so mi jo ponu-

Lepe dekliške prsi

dobi lahko vsaka žena tudi v najtežjih slučajih že v kratkem času, če se masira s čudežnim eliksirjem Eau-de-Lahore. — 1 steklenica z natančnim navodilom stane Din 40.— Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.

dili. Toda zmerom sem skušala položiti v igro vso dušo in vse svoje znanje.

»Ker so bile vloge zvečine okusu publike prilagodene, so gledali v meni vsi le »vampirja«, to je fatalno

Ramon Novarro

Ramon Novarro, ki si je priboril po vsem svetu slavo s svojim še nemim filmom Ben Hur je sin ugledne mehiške družine. Oče mu je bil zdravnik. Kmalu po Ramonovem rojstvu se je preselil v Kalifornijo, da bi svoje tri sinove primerno izšolal. Najstarejši sin je postal gradbenik, mlajši je dosegel v državni službi visoko mesto, najmlajši, Ramon je pa svojemu sivolasemu očetu že v svoji zgodnji mladosti delal samo pregla-vice. Po naravi je imel umetniško žilico, vendar se ni mogel odločiti niti za to, niti za ono smer. Spočetka se je posvetil plesni umetnosti; mimogrede je pa tudi zapel z zvonkim glasom, da se je pretolkel skozi življenje. Neki znamenit glasbenik ga je lepega dne obiskal in mu zagotovil državno podporo, ki naj bi mu omogočila izobrazbo. Toda Ramon, veter-njak od pet do glave, ni dolgo strpel. Vrnil se je h gledališču. Zaradi lepega glasu ga je vodstvo gledališča vse preveč izrabljalo in tako je slavnj pevec Ramon Novarro izgubil svoj srebrni glas.

Takrat je v zadregi sprejel angaž-man pri filmu. Toda niti slava, ki si

žensko, in seveda mislili, da sem tudi v duši in v zasebnem življenju taka kakor se kažem na platnu. Takrat sem zaradi svoje nenadne slave trpela in krvavela v duši, kajti devetnajstletnemu nepokvarjenemu dekletu pač ne more biti vseeno, kaj ljudje o njem govore. Zaradi dobrega in poštenega imena mi je časih bilo, da bi se skrila, da bi zbežala.

V tistih dneh dušne borbe sem se seznanila s Pavlom in spoznala, da človekova sreča ni odvisna od svetovne slave, ne od opravljenih ljudi. Pavel je veroval vame in zaupno sem se oslonila nanj. Kratak hip se je Jean Harlow zamislila, potem je z drhtečim glasom dejala: »Nikoli ne bom mogla biti več srečna kakor takrat!«

Na hodniku so se zaslišali koraki in iz ateljeja je prihajal šum in ropot. Delo se je spet pričelo. Jean je odvrгла na pol dogorelo cigareto in vstala. »Moram na delo. Srečna sem, da lahko delam. Dela mi ni nikdar preveč. V delu pozabljam svojo bol, delo mi krajša čas in mi je edina sladkoba v življenju. Nič mi ni več mar slave, ne hrepenim več po sreči; hrepenim po delu, pa ne zaradi tega, da zbežim pred seboj, temveč, da najdem v njem sebe...«

Vstopil je Clark Gable: »Čas je, Jean!«

»Zbogom torej! Zdaj pojdem na delo,« je dejala in pristavila tiše, da je partner ne sliši: »Clark je med redkimi, ki me razumejo, ki me poznajo. Njegovo mnenje o meni mi je sveto. On bi vam lahko povedal marsikaj o meni, o čemur sama ne maram govoriti, ker sploh ne govorim rada o sebi.«

Toda zdela se mi je neprimerno, da bi spričo dela, ki čaka ta dva umetnika, zadrževal še Clarka Gable in ga spraševal o Jeani Harlow. Sedel sem v kot ateljeja in nekaj časa opazoval filmanje. Jean se je popolnoma spremenila. Igrala je. Bila je platinasto plavi »vamp«, tako naravno, tako prepričevalno je igrala, da bi mislil o njej prav gotovo sam tako kakor mislijo vsi drugi, če bi mi v ušesih ne zvenele še njene besede...

jo je priboril s svojim filmom Ben Hur, mu ni mogla vrniti dobre volje in smeha. Bil je čmeren in žalosten, kajti film sam na sebi ga ni prav nič zanimal. Zmerom in zmerom je pre-mišljeval, kako bi mogel spet nekje javno zapeti. Izhoda ni našel. Tedaj mu je usoda sama prišla naproti. Filmske družbe so pričele izdelovati zvočne filme in Ramon je bil med prvimi, ki so ga povabili k sodelovanju. Ko je Ramon Novarro po dolgoletnem premoru spet zapel svoje ljubavne pesmi v zvočnem filmu »Poganska ljubezen«, je bil ves svet navdušen zanj. Menda je prav dolgoletni odmor okrepil njegove glasilke. Zapel je lepše in zvonkeje nego kdaj prej.

Poslednji njegov film »Pesem z

Vabimo Vas k nakupu v najcenejši oblačilnici

A. Presker

Sv. Petra cesta 14

Sedaj poleti

mora vsaka dama preprečiti prehudo znojenje in neprijetni duh. Pri tem ji odlično pomaga sredstvo **Oronit-vodica**. 1 steklenica z navodilom Din 30.— Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.

Jutrovega, kjer igra vlogo mladega Egipčana, ki osvaja s svojim lepim glasom in zapeljivim vedenjem belke, ki si prihajajo ogledovat tajnosti oriente, je v umetniškem pogledu nad vse popoln in bo tudi naše občinstvo prav gotovo z navdušenjem poslušalo umetnikov glas in občudovalo njegovo prirodno igro.

Novi filmi z Liliano Harveyevo

Hollywood, v juniju

Lilian Harvey se pripravlja na tri nove filme. Prvega bodo krstili za »Serenado«. Dejanje se godi v Schubertovih časih na Dunaju. Lilianin partner bo John Boles.

Drugi film bo napravil Erich Pommer pod naslovom »Pesem v zraku« po istoimenski opereti, ki so jo v Ameriki in na Angleškem cele

mesece igrali na odrih s sijajnimi uspehi.

Tretji film nameravajo imenovati »365 dni v Hollywoodu«. Vsebina bo verna slika dela in življenja po hollywoodskih filmskih ateljejih.

Zdi se torej, da se Lilian Harvey še ne bo tako kmalu preselila v Evropo.

Križanka štev. 8

Pomen besed

Vodoravno: 1. posoda, 3. pripadnik slovanskega naroda, 5. gibanje, 6. pripadnik srednjeveškega naroda, 8. mejna rečica, 10. osebni zaimek, 11. židovski pojem, 12. za pevca važen organ, 13. klic na pomoč, 14. prvo plačilo.

Navpično: 1. domača žival, 2. častnik, 3. pojasnilo, 4. plod, 5. starogrški pesnik, 7. Shakespearjev junak, 9. čas, 10. del sobe.

Rešitev križanke št. 7

Vodoravno, po vrsti: eva, p, p, v, l, triglav, ilir, apis, m, z, o, k, eros, inri, krvavec, i, e, a, e, ton.

Za počitnice

27-34 Din. 35.-
35-38 Din. 39.-
39-46 Din. 49.-

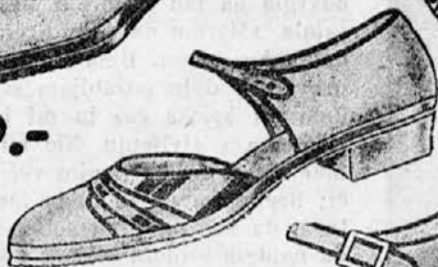
39.-

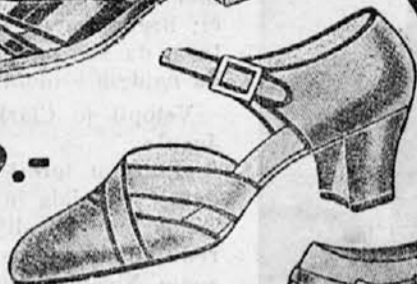
39.-

49.-

49.-

59.-

69.-

69.-

69.-

69.-

39.-

59.-

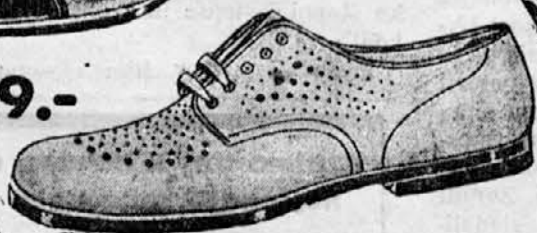
79.-

79.-

89.-

25.-

39.-

25.-

Otrokom za poletje

napravite največje veselje, če jim kupite naše udobne in trpežne „SPORTKE“. Kratke nogavice, bele ali barvaste, za otroke Din 5.— in 7.—, za ženske Din 10.—.

Svoj dopust boste najbolje izkoristili z zdravimi nogami. Obiščite naš oddelek za negovanje nog, kjer Vam bomo brez bolečin odstranili kurja očesa in strokovnjaško masirali noge. — Naša izbira nogavic bo zadovoljila Vaš okus. Moške nogavice, flor za Din 7.— in 10.—, ženske nogavice svilene, za Din 19.—, 29.—.

Kadar greste v kopališče in na počitnice, potrebujete udobno obutev. Brez zračnih in lahkih čevljev nimate poletni pravega zadovoljstva. Pri nas dobite poletne čevlje, ki bodo zadovoljili Vaš okus in Vaš žep.

Bata